

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „10 години Източно партньорство: размисъл върху постиженията и оформянето на бъдещата политика на Източното партньорство“

(становище по собствена инициатива)

(2020/C 14/04)

Докладчик: **Indrė VAREIKYTĖ**

Решение на Пленарната асамблея	20.2.2019 г.
Правно основание	Член 32, параграф 2 от Правилника за дейността Становище по собствена инициатива
Компетентна секция	„Външни отношения“
Приемане от секцията	5.9.2019 г.
Приемане на пленарна сесия	26.9.2019 г.
Пленарна сесия №	546
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	155/3/6

1. Заключение и препоръки

1.1. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) счита, че инициативата на ЕС за Източното партньорство (ИП) отговаря на голяма необходимост и има потенциал да бъде успешна, и призовава новоизбраният Европейски парламент и Европейска комисия да се ангажират изцяло с нея. ЕИСК също се ангажира да продължи да участва активно в изграждането на по-силни и по-демократични общества в съседните държави ⁽¹⁾.

1.2. Въпреки че основните постижения на ИП са споразуменията за асоцииране, включително за задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия и за безвизов режим на пътуване с Грузия, Република Молдова и Украйна (асоциираната тройка), през следващото десетилетие се очаква партньорството да постигне по-голям и по-целенасочен напредък.

1.3. Комитетът изтъква, че докато асоциираната тройка отбеляза по-голям напредък и демонстрира готовност за провеждане на реформи, а Армения следва добрия пример, Беларус и Азербайджан останаха предимно в застой, а в някои случаи се отдалечиха още повече от определението за демокрация.

1.4. Според ЕИСК Европейският съюз е преди всичко съюз на ценности и поради това отношенията му с неговите съседи следва също да се основават на тези ценности и да бъдат подчинени на определени условия.

1.5. Комитетът откроява следните основни предизвикателства, пред които ще бъде изправено ИП: ефективното изпълнение на споразуменията за асоцииране/задълбочените и всеобхватните споразумения за свободна търговия и други свързани с тях ангажименти; укрепването на принципите на правовата държава, осъществяването на съдебните реформи и борбата с корупцията; по-нататъшното опазване на околната среда и активни действия за справяне с изменението на климата; повишаване на устойчивостта на обществото по отношение на хибридните заплахи и дезинформацията чрез противодействие; укрепване на средата за гражданското общество и свободните и независими медии и засилване на ангажимента на ЕС за подпомагане на живота на гражданите, засегнати от конфликти в региона.

⁽¹⁾ През последните десет години ЕИСК прие повече от десет становища по различни аспекти на ИП. Той създаде и постоянен Комитет за наблюдение „Източни съседи“, двустранни платформи на гражданското общество от държавите от ЕС и от ИП, както и вътрешни консултативни групи (ВКТ), и организира бизнес форумите на ИП успоредно със срещите на върха на ИП.

1.6. Комитетът препоръчва да се определят съобразени със специфичните условия цели и резултати за всяка страна партньор за следващия период на ИП. Участието на гражданското общество в този процес ще бъде от решаващо значение за създаването на допълнителен инструмент за активно наблюдение на напредъка.

1.7. ЕИСК предлага да се определи график за извършване на задължителни последователни оценки на напредъка, за да се насърчат правителствата на държавите от ИП да създадат свои собствени планове в допълнение към двустранните пътни карти и да осъществяват и контролират постигането на конкретните резултати и цели.

1.8. Комитетът препоръчва също постепенно да се увеличи броят на показателите и количеството на данните, които държавите от ИП трябва да представят на Евростат.

1.9. С оглед на дезинформацията, насърчавана от руското правителство, и агресивните кампании за китайски и руски инвестиционни проекти и други заплахи в региона институциите на ЕС трябва да преосмислят комуникационната стратегия за региона на ИП с цел техните послания да стигнат до гражданите.

1.10. ЕИСК счита, че трябва да се отдели повече внимание и че се необходими повече инструменти за подобряване на уменията на организациите на гражданското общество (ОГО), държавните служители и политическите лидери в държавите от ИП, както и за изграждане на капацитет на профсъюзите и стопанските спружения.

1.11. Комитетът счита, че следва да се даде по-голям приоритет на преодоляването на недостига на умения и на несъответствията между търсените и предлаганите умения в страните от ИП, подобряването на общата ефективност на образованието и укрепването на връзките между образованието, научните изследвания и иновациите, за да се засили сътрудничеството между публичния и частния сектор.

1.12. Въпреки че търговията между държавите от ИП и ЕС се увеличава, следва да се засили вътрешнорегионалната търговия, за да се гарантират диверсификация и устойчивост на търговските приходи.

1.13. ЕИСК е твърдо убеден в необходимостта от задължителна правна рамка, която да позволи на гражданското общество да има достъп до информация, да търси отговорност от правителството и да участва в процеса на изготвяне на политики във всяка от страните от ИП.

1.14. Комитетът подкрепя категорично предложението за установяване на засилен диалог относно реформите, свързани със споразуменията за асоцииране/задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия между ЕС и асоциираната тройка с цел включване на сравнителни елементи в специфичните за всяка държава препоръки и синхронизиране на тяхното обявяване с оглед на насърчаването на положителна конкуренция.

2. Общи бележки

2.1. Започнато през 2009 г. като съвместна политическа инициатива, ИП има за цел да задълбочи и укрепи отношенията между Европейския съюз, неговите държави членки и неговите шест източни съседи: Азербайджан, Армения, Беларус, Грузия, Република Молдова и Украйна.

2.2. В рамките на тази инициатива всички партньори се договориха да осигурят осезаеми ползи за всекидневния живот на своите граждани чрез укрепване на институциите и доброто управление, гарантиране на върховенството на закона и привечдането в изпълнение на процедурите му, осъществяването на ключови съдебни реформи, борба с корупцията, засилване на ангажираността с гражданското общество, овластяване на жените и осигуряване на баланс между половете, укрепване на стратегическата комуникация и осигуряване на подкрепа за плурализма и независимостта на медиите; подпомагане на растежа на малките и средните предприятия, привличане на инвестиции, създаване на качествени работни места в нови сектори, увеличаване на възможностите за търговия чрез подпомагане на достъпа до нови пазари; подобряване на транспортните връзки и инфраструктура, насърчаване на енергийната устойчивост и ефективност, както и използването на енергия от възобновяеми източници; инвестиране в уменията, предприемачеството и пригодността за заетост на младите хора.

2.3. Въпреки че трите споразумения за асоцииране/задълбочени и всеобхватни споразумения за свободна търговия и за безвизов режим на пътуване с подписалите ги държави са изключително похвални постижения, за съжаление общият напредък, наблюдаван в повечето от горепосочените области, е умерен и предварително определените резултати все още не са напълно постигнати.

2.4. Според ЕИСК Европейският съюз е преди всичко съюз на ценности ⁽²⁾ и поради това отношенията му с неговите съседи следва също да се основават на тези ценности. В ИП следва да има по-голяма обвързаност с условия и ясни, договорени по взаимно съгласие с държавите от ИП пътища за гарантиране на правата на човека, гражданските свободи и свободата на медиите и пресата, принципите на правната държава, прозрачното управление, равенството между половете, социалния диалог, опазването на околната среда и други основни ценности, без които Европа днес би била немислима. От най-голяма полза за целия регион би било съседните на ЕС демокрации да са също толкова развити колкото тези в ЕС. И страните партньори би трябвало да подготвят график за ратифициране на 18-те международни договора в областта на правата на човека ⁽³⁾ и да получат (или запазят) акредитационен статут „А“ от Световния алианс на националните институции за правата на човека ⁽⁴⁾.

2.5. Комитетът признава необходимостта от ясни и измерими резултати и препоръчва на Комисията да определи съобразени със специфичните условия цели и резултати за всяка страна партньор за следващия период на ИП. От решаващо значение е да се гарантира, че в бъдещите цели и резултати се акцентира не само върху икономическите показатели, но и върху социалния просперитет и благосъстояние. Очевидно е, че акцентирането само върху икономическото развитие не дава очакваните резултати. Например общият размер на безвъзмездните средства от ЕС за Украйна ще достигне 4,8 милиарда евро до 2020 г. ⁽⁵⁾, но тя продължава да бъде най-бедната държава в региона.

2.6. Участието на гражданското общество в този процес ще бъде от определящо значение, за да се намали уязвимостта на планираните реформи спрямо изборните цикли и политическите промени. Процесът на трансформация и провеждането на необходимите реформи могат да бъдат осъществени само чрез включване на социалните партньори и организациите на гражданското общество в законодателния процес, реформите и тяхното прилагане. За тази цел стопанските сдруженията и организациите за подкрепа следва да бъдат привлечени за участие в процесите на изготвяне и изпълнение на стратегиите за икономическо развитие и регионално сътрудничество.

2.7. За пълното постигане на устойчиви резултати е необходима силна ангажираност на местно равнище. Ако не бъдат посочени, обсъдени, подкрепени и осъществени в сътрудничество с местното гражданско общество, постигнатите резултати лесно могат да бъдат загубени. Освен това до момента основните участници, отговорни за изпълнението, бяха Европейската комисия и съответните министерства на държавите от ИП, докато правителствата, които трябва да гарантират постоянна политическа воля за реформи, все още не са сред основните участници, свързани с постигането на целите ⁽⁶⁾.

2.8. При планирането на следващия набор от дългосрочни цели следва да се обърне повече внимание на мониторинга на напредъка при тяхното изпълнение. Досега оценката се извършваше основно от Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) и от гражданското общество в страните от ИП. ЕИСК предлага да се определи график за извършване на задължителна последователна оценка на напредъка, за да се насърчат правителствата на държавите от ИП да създадат свои собствени планове в допълнение към двустранните пътни карти и да осъществяват и контролират постигането на конкретните резултати и целите.

2.9. ЕИСК препоръчва да се разгледа възможността за постепенно увеличаване на броя на показателите и количеството на данните, които държавите от ИП трябва да предоставят на Евростат, за да се осигури по-строг мониторинг на напредъка на ключовите реформи и да се гарантира по-прозрачна и обективна оценка. Държавите, подписали споразумения за асоцииране/задълбочени и всеобхватни споразумения за свободна търговия, следва да имат ясен график, за да достигнат в крайна сметка до същото равнище на предаване на данни на Евростат като държавите – членки на ЕС.

2.10. За измерване на въздействието на участието на гражданското общество в реформите в държавите от Източното партньорство, Комитетът предлага да се изготви сравнителен анализ, който да измерва разликите в постиженията и във въздействието на гражданското общество в държавите с вътрешни консултативни групи (ВКГ) и в останалите партньори от ИП.

2.11. Комитетът е твърдо убеден, че **настоящият приоритет за новоизбраният Европейски парламент и Европейска комисия** е да се постигне консенсус относно асоциирането и евентуално перспективите за членство за държавите от ИП, които желаят и са в състояние да се присъединят към ЕС в обозримо бъдеще. Както напредъкът, така и планирането в тази посока са сериозно затруднени от липсата на ясна визия за крайната цел и за наградата, която всяка страна партньор ще получи за всички свои усилия, ако постига изцяло заложените цели и резултати.

2.12. В по-дългосрочен план стратегията за ИП за периода след 2020 г. може да доведе до либерализиране на някои услуги, включително финансови, до присъединяване на асоциираните държави към Единната зона за плащания в евро (SEPA) и чрез споразуменията за асоцииране/задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия – към Европейското икономическо пространство (ЕИП), до задълбочаване на интеграцията в областта на цифровия пазар, например при предаването на данни, и до разширяване на свободата на движение за специалистите чрез сключването на споразумения с ЕС относно взаимното признаване на професионалните квалификации.

⁽²⁾ Харта на основните права на Европейския съюз (2016/С 202/02).

⁽³⁾ <https://indicators.ohchr.org>

⁽⁴⁾ <https://nhri.ohchr.org/>

⁽⁵⁾ Rebuilding Ukraine: An assessment of EU assistance, Chatham House, the Royal Institute of International Affairs („Възстановяване на Украйна: оценка на помощта, предоставяна от ЕС“, Chatham House, Кралския институт по международни отношения), 2018 г.

⁽⁶⁾ Информационен документ за Форума на гражданското общество в ИП, съвместен работен документ на службите EaP – Focusing on key priorities and deliverables – Assessment and recommendations by the civil society („Източно партньорство – съсредоточаване върху ключови приоритети и резултати – оценка и препоръки от страна на гражданското общество“), 2017 г.

2.13. Популяризирането на ценностите на ЕС беше и продължава да бъде основната идея на политиката за ИП. Подкрепата за потесни отношения и в крайна сметка за членство в ЕС остава висока сред гражданите на държавите от ИП, но промяната в начина на мислене на хората изисква дългосрочни усилия. Въпреки че по-голямата част от гражданите на ЕС признават значението на спазването на принципите на правната държава, плащането на данъци и избягването на сивата икономика, поради икономическата ситуация в държавите от ИП хората се борят ежедневно за своето оцеляване и затова не поставят като приоритет възприемането на някои ценности на ЕС.

2.14. За да се подобри управлението и да се повиши ефективността на схемите и инструментите за подпомагане, насочени към гарантиране на приобщаващо участие на гражданското общество в общите процеси на ИП, следва да се обмисли съсредоточаването на тези инструменти под егидата на ЕИСК поради неговите несравними възможности, опит в тази област, институционална история и капацитет за проникване в обществото.

2.15. С оглед на факта, че дезинформацията, насърчавана от руското правителство, както и агресивните информационни кампании на китайски и руски инвестиционни проекти и други заплахи в района имат огромно въздействие върху обществото, институциите на ЕС трябва да преосмислят комуникационната стратегия за региона на ИП. Един от изпитаните начини за разпространяване на информация относно ценностите, целите, въздействието и добрите примери за сътрудничество с ЕС е да се предостави по-голяма възможност за действие на местните ОГО, като просто им се помогне да постигат по-добро въздействие в ежедневната си работа.

2.16. ЕС следва да продължи да допринася за мирното уреждане на конфликтите в региона на ИП. Следва да се умножат подходи като „Европейското партньорство за мирното уреждане на конфликта за Нагорни Карабах“, където ОГО от държавите – членки на ЕС, и държавите от ИП обединяват усилията си за изграждане на взаимно разбирателство и доверие в процеса на уреждане на конфликта.

3. Общество

3.1. Най-новите схеми за финансиране на организациите на организираното гражданско общество в ИП имат условие – за да може гражданското общество да работи по прилагането на споразумението за асоцииране и по реформите, ОГО трябва да се превърнат в представители на ЕС и понякога да работят по теми, които не са присъщи за тях. Поради това условие ОГО просто кандидатстват за финансирането, което е на разположение, вместо да се съсредоточават върху целите си и върху това, което е необходимо за обществото, като по този начин се превръщат в още един доставчик на услуги.

3.2. Докладът за ОГО в ЕС и сравнителните данни потвърждават⁽⁷⁾, че по-голямата част от техните партньори от ИП не притежават дори основни умения за управление на проекти, включително за това как да се подготвят предложенията за проекти и съответните бюджети. Поради това организациите на ЕС продължават да играят много значима роля за постигането на резултати, свързани с наблюдението на реформите, изготвянето на алтернативни доклади, анализа на различни проблеми и отправянето на препоръки. ЕИСК счита, че по-малко квалифицираните ОГО в държавите от ИП не следва да се пренебрегват или недооценяват, а че просто очакванията към тях следва да бъдат реалистични: те са важни действащи лица в своите общности, но от тях не следва да се очаква да правят това, което са в състояние да постигнат опитните европейски организации.

3.3. Поради това ЕИСК препоръчва Комисията, в партньорство с държавите – членки на ЕС, да създаде достъпна образователна програма, насочена към подобряване на уменията на представителите на ОГО, държавните служители и лидерите на държавите от ИП. Подобна програма би могла също така да спомогне за преодоляването на липсата на умения, с която представителите на ОГО се сблъскват при присъединяването си към държавната администрация, какъвто беше случаят след „Революцията на достойнството“ в Украйна и „Нежната революция“ в Армения.

3.4. Освен това Комитетът счита, че следва да се даде ясен приоритет на схемите за подпомагане и на приобщаването към партньорство на младежките организации в държавите от ИП и на по-нататъшната подкрепа на тяхното участие в програми за международно сътрудничество и мобилност (напр. „Младежта в действие“ и „Еразъм+“). Създаването на европейски училища, подобни на това в Тбилиси, Грузия, в останалите държави от ИП би могло да бъде добра отправна точка, за да се повиши образователният стандарт по примера на най-добрите модели от държавите – членки на ЕС.

3.5. ЕИСК счита, че програмата за социално сближаване трябва да коригира недостига и несъответствията между търсените и предлаганите умения в държавите от ИП с цел подобряване на общата ефективност на образованието чрез адаптиране на най-добрите примери и системи на техните партньори от ЕС. Качеството на образованието, което дава възможност за иновации, е все още ниско в региона и затова е необходимо да се реформират образователните системи и съответните организации на гражданското общество и практикуващите специалисти да бъдат привлечени към изготвянето на учебните програми. Необходимо е да се подобрят връзките между образованието, научните изследвания и иновациите, за да се засили сътрудничеството между публичния и частния сектор⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ Ukraine Analytica, брой 3 (13), 2018 г.

⁽⁸⁾ http://eu4business.eu/files/medias/regional-position-paper_final_kyiv-21-june-2017-2_0.pdf.

3.6. Комитетът приветства участието на Международната конфедерация на профсъюзите (МКП), нейния Общоевропейски регионален съвет и Европейската конфедерация на профсъюзите (ЕТУС) в изграждането на капацитета на независими профсъюзи в страните от ИП. Подобни проекти и инициативи са важни за насърчаването на европейския социален модел, включително социалния диалог и социалната сигурност, както и колективното договаряне. Наличието на силни независими синдикални организации е от решаващо значение за постигането на устойчив растеж и социален напредък в резултат на процесите на трансформация, свързани с прилагането на споразуменията за асоцииране или партньорство. Освен това силните профсъюзи са предпоставка за успешно и динамично гражданско общество.

4. Икономика

4.1. Изграждането на икономическа устойчивост и подобряването на конкурентоспособността са в основата на сътрудничеството на ЕС с държавите от ИП с акцент върху съвместната работа за създаване на работни места и развиването на по-силни, по-диверсифицирани, динамични и устойчиви икономики. В тази област е постигнат значителен напредък, включително увеличаване на търговията между шестте страни партньори и ЕС.

4.2. Според ЕИСК ангажиментите за хармонизиране на цифровите пазари в региона на ИП все още не се изпълняват ефективно, като по този начин се възпрепятстват напредъкът и развитието на цифровите услуги. В същото време ЕИСК приветства постигнатия консенсус относно плановете за сключване на споразумение за роуминг за региона до 2020 г., което не само ще увеличи достъпа до комуникации за хората, но може също така да даде тласък на туризма и да доведе и до по-широки икономически ползи.

4.3. Въпреки че търговията между държавите от ИП и ЕС се увеличава, следва да се положат повече усилия за засилване на вътрешнорегионалната търговия, за да се гарантира диверсификация и устойчивост на търговските приходи.

4.4. ЕИСК счита, че интеграцията на регионалната търговия, водеща до общо икономическо пространство, безплатен роуминг, обща зона на миграция, синхронизиране на електроенергийните мрежи и развитие на независими източници на чиста енергия и преминаване към селскостопанските стандарти на ЕС, следва да се разглежда и развива като най-важният общ икономически проект както за партньорите от ИП, така и за ЕС като цяло.

4.5. Комитетът подчертава необходимостта от изграждане на независими стопански сдружения и подкрепа на организациите в региона. Тези организации трябва да бъдат ангажирани в по-голяма степен и по-пълноценно с развитието на бизнеса и прилагането на задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия. Същевременно МСП от ИП трябва да създадат сдружения и/или обединения на организации, които да представляват техните интереси и да укрепят тяхната позиция, когато става въпрос за защитата на техните интереси в законодателния процес и осигуряването на дял от местните пазари и пазарите на ЕС.

5. Управление

5.1. Увеличаването на усилията в областта на укрепването на институциите и доброто управление е главен приоритет за ЕС в държавите от ИП, където продължава да има предизвикателства. По-конкретно трябва да се положат повече усилия в областта на прилагането на принципите на правовата държава, осъществяването на ключови съдебни реформи и борбата с корупцията. Това са предпоставките за наличието на доверие в гражданите към държавата, дългосрочната стабилност и климата на сигурност за инвестициите.

5.2. Комитетът отбелязва, че законодателство за задължителни консултации на правителството с обществеността съществува само в Република Молдова и Украйна. Трябва да има задължителна правна рамка, която да позволи на гражданското общество да има достъп до информация, да търси отговорност от правителството и да участва в процеса на изготвяне на политиките. Освен това, за да се укрепят организациите на гражданското общество, правителствата на държавите от ИП трябва да се ангажират с по-последователна и пряка подкрепа за ОГО.

5.3. Що се отнася до изграждането на капацитет, институциите в държавите от ИП, които функционират добре и са способни да извършат необходимите реформи, са по-важни от всякога, поради което споразуменията за двустранно сътрудничество („туининг“) между тях (напр. мрежа от агенции за безопасност на храните, органи за стандартизация, агенции за борба с корупцията и др.) следва да бъдат официализирани и евентуално подкрепени от ЕС.

5.4. Чрез съвместен инструмент за асоцииране могат да бъдат подкрепени съвместно изграждане на капацитет, споразумения за двустранно сътрудничество („туининг“) и изграждане на мрежи, споделяне на практики и разработване на съвместни подходи и инструменти. Би могло да се обмисли и финансирането на екипите за реформа да се извършва в съответствие с насоките, разработени за Украйна.

5.5. ЕИСК подчертава също така необходимостта от оказване на съдействие на правителствата и гражданското общество в държавите от ИП при разработването на необходимите инструменти за оценка и преодоляване на неравенството между половете. От решаващо значение е да се гарантира, че подкрепата за държавните статистически служби обхваща събирането на статистически данни в областта на търговията и по пол, включително чрез специфични въпроси в изследванията на домакинствата и предприятията, както и специфични показатели за наблюдение на свързаните с търговията въздействия с течение на времето.

6. Свързаност

6.1. Работата на ЕС със страните партньори за подобряване на транспортните връзки и инфраструктурата, насърчаване на енергийната устойчивост и ефективност, както и използването на енергия от възобновяеми източници за намаляване на емисиите на парникови газове доведе до значителен напредък. По-нататъшните инвестиции в тези области ще доведат до засилено и по-устойчиво икономическо развитие и до конкретни ползи за живота на гражданите чрез създаване на алтернативни енергийни източници, намаляване на енергийната зависимост от един доминиращ доставчик и на потреблението на енергия.

6.2. Поради това Комитетът подчертава значението на допълнителното диверсифициране на енергийните източници, намаляване на емисиите на CO₂ и на създаването на ефективни национални механизми за мониторинг на емисиите, както и засилване на действията за опазване на биологичното разнообразие и устойчиво управление на горите.

7. Споразумения за асоцииране/задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия

7.1. Комитетът категорично подкрепя предложението за установяване на засилен диалог относно реформите, свързани със споразуменията за асоцииране/задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия между ЕС и асоциираната тройка, включването на сравнителни елементи в специфичните за всяка държава препоръки в споразуменията за асоцииране и синхронизирането на тяхното обявяване с цел насърчаване на положителна конкуренция, тъй като този подход вече доказва своята ефективност за ускоряване на напредъка в Централна и Източна Европа.

7.2. Препоръчва се допълнително институционализиране на сътрудничеството между асоциираната тройка и ЕС, по-специално на равнище изпълнителни органи. Добра отправна точка може да бъде създаването на съвместна изпълнителна група и няколко подгрупи, които да транспонират процеса на институционализация на равнище парламенти. Това може да бъде последвано от подобни обединения на организираното гражданско общество в рамките на платформите на гражданското общество от ИП, стопанските сдружения и организациите, създадени в подкрепа на предприятията, профсъюзите и др. За модел биха могли да послужат опитът на Организацията за демокрация и икономическо развитие на Грузия, Украйна, Азербайджан и Република Молдова (ГУАМ) и мрежите, създадени с помощта на сътрудничеството в нейните рамки. Подкрепата от ЕС и отделните му държави членки ще подпомогне значително тази институционализация.

7.3. Сложността на споразуменията за асоцииране/задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия затруднява тяхното прилагане, тъй като изисква значителни политически, финансови и човешки ресурси. Прилагането им е пълно с предизвикателства, особено като се има предвид, че те са насочени към пазарни реформи, докато основните реални очаквания от реформите, препоръчвани от ЕС, са свързани с принципите на правовата държава и доброто управление. Комитетът счита, че е от решаващо значение тези очаквания да бъдат отразени и изпълнението на споразуменията за асоцииране/задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия да бъде подкрепено с помощта на паралелни инициативи за укрепване на асоциираните демокрации. Биха могли да се обмислят и допълнителни механизми за подкрепа, която да се предоставя само при пълно изпълнение на взаимно договорените цели в рамките на тези паралелни инициативи, които да служат и като допълнителен мотивиращ фактор.

7.4. ЕИСК препоръчва настоятелно редовно да се обръща внимание и на въпросите, свързани с трудовите права и възнагражденията на жените, особено в секторите на промишлеността и услугите, в които изглежда са налице най-големи неравенства от най-различно естество. Програмата за сближаване в рамките на споразуменията за асоцииране/задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия предлага всеобхватен подход по отношение на законодателните действия и прилагането на международните конвенции, включително във връзка с равенството между половете и борбата с дискриминацията. От решаващо значение е този процес да се наблюдава, да се подобри събирането на дезагрегирани по пол статистически данни относно заетостта и възнагражденията и да се подкрепят женските асоциации в защитата на техните интереси.

Брюксел, 26 септември 2019 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER